

## UTVECKLING AV INTERNATIONELLA GEMENSAMMA EXAMINA OCH DUBBLA EXAMINA: REKOMMENDATION AV UNDERVISNINGSMINISTERIET

### Bakgrunden till gemensamma examina i Europa

Ett av de mål som uppställdes för det europeiska området för högre utbildning i Pragkommunikén i maj 2001 att var utveckla gemensamma examina (*joint degrees*). Undervisningsministrarna i de länder som deltar i Bolognaprocessen beslöt i Berlinkommunikén 19.9.2003 aktivt stödja utvecklingen av studieprogram som leder till gemensamma examina och en adekvat kvalitetssäkring i fråga om dem<sup>1</sup>.

Även Europeiska kommissionen stöder gemensamma studieprogram som leder till gemensamma examina: de Erasmus Mundus-magisterprogram som inleds läsåret 2004-05 skall leda till gemensam examen, dubbel examen eller flera examina<sup>2</sup>.

En internationell utredning har gjorts över program som leder till gemensamma examina<sup>3</sup>. Enligt utredningen har program redan startats i de flesta europeiska länder, även om det totala antalet ännu inte är särskilt stort. De flesta programmen finns inom ekonomiska vetenskaper, juridik och förvaltningsvetenskaper. Största delen av dem är bilaterala program på magisternivå. Både inom länderna och mellan olika länder förefaller det att finnas skillnader när det gäller hur många examensbetyg den studerande får. Skillnader förekommer också i fråga om vilken instans som utfärdar examensbetyget.

Enligt utredningen finns det skäl att klargöra de nationella och internationella förfarandena och författningarna om gemensamma examina. Även om avsaknaden av nationell lagstiftning om gemensamma examina i allmänhet inte hindrar genomförandet av programmen, kan detta ge upphov till svårlösta situationer med tanke på den studerandes rättsskydd<sup>4</sup>.

Undervisningsministeriet för i denna promemoria fram sin syn på riktlinjerna för utvecklingen av de gemensamma examina i Finland. Rekommendationerna gäller särskilt internationella gemensamma examina, men högskolorna kan tillämpa dem också på projekt mellan finländska högskolor.

### Definitioner

I princip avses med ordet gemensam examen (*joint degree*) ett sådant utbildningsprogram som utvecklas av två eller flera högskolor tillsammans och som leder till ett examensbetyg. Med dubbel examen (*double degree*) avses ett sådant utbildningsprogram som utvecklas och tillhandahålls av två eller flera partnerhögskolor tillsammans och som leder till två eller flera examensbetyg, i praktiken ett i varje samarbetande högskola.

I den europeiska diskussionen täcker termen gemensam examen (*joint degree*) i praktiken för det mesta båda typerna av utbildningsprogram. I denna promemoria avses med gemensam examen ett

---

<sup>1</sup> "Euroopan korkeakoulualan toteuttaminen". Kommuniké. Konferens för ministrarna med ansvar för den högre utbildningen. Berlin, 10.9.2003.

<<http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/bologna/berliininkommunikea.pdf>>

<sup>2</sup> Europaparlamentets och rådets beslut nr 2317/2003/EG 5.12.2003.

<[http://europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/decision\\_sv.pdf](http://europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/decision_sv.pdf)>

<sup>3</sup> Andrejs Rauhvargers: "Joint Degree Study". Publicerad i Christian Tauchs och Rauhvargers rapport *Survey on Master Degrees and Joint Degrees in Europe*. European University Association, 9/2002.

<sup>4</sup> Christian Tauch & Andrejs Rauhvargers: *Survey on Master Degrees and Joint Degrees in Europe*. European University Association, 9/2002.

sådant utbildningsprogram som utvecklas och tillhandahålls av två eller flera högskolor tillsammans och som leder till ett eller flera examensbetyg. Definitionen gör alltså ingen åtskillnad mellan dubbla examina och andra gemensamma examina.

### Läget i Finland i dag

Egentliga program som leder till gemensamma examina förekommer ännu i rätt liten utsträckning i våra högskolor. Några universitet och yrkeshögskolor deltar i internationella program, som i praktiken leder till flera examina – och alltså utgör dubbla examina (*double degrees*). En del högskolors projekt leder endast till ett examensbetyg, där det nämns på vilket sätt examen har avlagts. Högskolorna är dock i tilltagande grad intresserade av att utveckla examina inom ramen för det internationella samarbetet.

I fråga om utbildning som leder till examen täcker yrkeshögskolornas finansieringssystem endast utbildning som leder till en finländsk högskoleexamen. Finansiering kan i det fallet anvisas studier av normallängd, men inte examenshelheter som är mer omfattande än så.

### Undervisningsministeriets rekommendationer

Undervisningsministeriet ser utvecklingen av gemensamma examina som ett viktigt led i högskolornas internationalisering. Ministeriet finner det viktigt att de finländska högskolorna aktivt utvecklar program för gemensamma examina tillsammans med officiellt erkända, högklassiga högskolor i utlandet.

Sådana gemensamma examina som inte hör till något lands officiella examenssystem har ännu ingen klar och etablerad ställning på nationell och internationell nivå. Problemet löser sig endast delvis i och med att de internationella konventionerna preciseras.<sup>5</sup> I syfte att trygga de studerandes rättsskydd anser undervisningsministeriet att de gemensamma examina bör ordnas så att den examen den studerande får ingår i det officiella examenssystemet i åtminstone ett land.

Om ett program inte leder till en officiellt erkänd examen, bör denna omständighet klart framgå av det förhandsmaterial som erbjuds de studerande. Om den studerande efter fullgjort program ges ett inofficiellt "diplom" eller något motsvarande som betyg, bör det av detta betyg klart framgå att det inte är fråga om ett officiellt examensbetyg.

Undervisningsministeriet rekommenderar att högskolorna försäkrar sig om följande frågor när de utvecklar program som leder till gemensamma examina:

- (1) De samarbetande högskolorna utarbetar klara skriftliga avtal i anslutning till utbildningsprogrammen. I avtalen skall ingå bestämmelser åtminstone om utbildningsprogrammets omfattning, intagning av studerande, den studerandes ställning med därtill hörande rättigheter, utfärdande av examensbetyg och respektive högskolans skyldigheter samt finansieringen av programmet.
- (2) De gemensamma examina baserar sig på omsorgsfullt utarbetade undervisningsplaner. Detta arbete utför högskolorna tillsammans.
- (3) Alla högskolor som deltar i programmet är officiellt erkända eller ackrediterade av de behöriga myndigheterna i sitt eget land.
- (4) Det sörs för adekvat kvalitetssäkring och högskolorna kommer på förhand skriftligen överens om kvalitetskriterierna.

<sup>5</sup>Finland har ratificerat den s.k. Lissabonkonventionen (*Konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen*, Lissabon 11.4.1997, FördrS 9-10/2004). Till konventionen fogas under 2004 en rekommendation om erkännande av gemensamma examina.

- (5) Av det egentliga examensbetyget framgår klart att den studerande har deltagit i ett program som leder till gemensamma examina. De studier som genomförts antecknas klart i bilagan till examensbetyget.
- (6) Den högskola som utfärdar examensbetyget svarar för examens kvalitet och för att examen uppfyller de kriterier som uppställts för den.
- (7) Alla studerande som avlägger gemensamma examina genomför en betydande del av sina studier i åtminstone en utländsk partnerhögskola.
- (8) Studier som genomförts vid utländska partnerhögskolor erkännds till fullo som en del av en examen som avläggs i hemlandet.
- (9) Varje deltagande finländsk högskola utfärdar examensbetyg för de studerande som högskolan beviljat rätt att avlägga examen.